

תוכן עניינים

א..... תקציר

1..... מבוא

1..... פתיחה : מי היא מטרונה .....

4..... מטרת המחקר ומבנהו : שלשת טיפוסי המטרונה .....

5..... מטרונה על רקע מפגשים בין חכמים לנכרים .....

6..... המטרונה במחקר – סיכום והערות .....

11..... מטרונה : רקע ההיסטורי.....

17..... המטרונה בפרספקטיבה פמיניסטית-מגדרית.....

20..... מתודת המחקר : ההקשר הספרותי-הרמנויטי .....

23..... "מטרונות מקראיות" .....

25..... חלק ראשון: מטרונת השיח בספרות ארץ ישראל ומקבילותיה

26..... א. שיחות בדברי תורה .....

27..... 1. מבוא לדיאלוגים : הבטים של כוח וחולשה .....

39..... 2. אין כתיב בשני כי טוב .....

43..... א. בקשת הסדר וההרמוניה של המטרונה כמפתח תרבותי .....

45..... 3. למה בגניבה? .....

47..... 4. אין אנו מוצאים מיתה בחנוך .....

49..... 5. למה יצא עשו תחילה .....

51..... א. פילון האלכסדרוני ושאלת המטרונה .....

51..... 6. מושיב יחידים ביתה .....

58..... 7. מדוע מאן יעקב להתנחם .....

61..... 8. יוסף ואשת פוטיפר .....

64..... 9. צערו של הצדיק .....

66..... 10. כלכלת התאנים .....

68..... 11. נותן חכמה לחכמים .....

69..... 12. המטרונה והנחש .....

71..... 13. חטא העגל .....

74..... א. גרסת בבלי יומא .....

75..... ב. מקום הצדק שמה הרשע: גרסת ויקרא רבה

79 ..... ב. שיח בהוויות העולם

79..... מטרונה ור' יהודה בר עילאי: חכמת אדם תאיר פניו

80..... א. אווירה תוקפנית וסגנון פולמוסי

88..... ב. חכמים שונים ויחסם למטרונה

90..... ג. שיח עם נכרים: האם ישנן אסכולות?

91..... מודל הלל ושמאי כאב טיפוס לדחיית הנכרי ולקבלתו

99..... רבי יוסי בן חלפתא

103..... ר' יהודה בר עילאי

103..... ר' אליעזר בן הורקנוס

106..... באלה מפליגין? המטרונה ור' יושע מכפר אגין

115..... ר' יוחנן והמרפאה מטבריה

120..... אבידתה של המלכה

125 ..... חלק שני – המטרונה מרובת הפנים שבבבלי

129..... א. המטרוניתא המפתה

129..... 1. המטרוניתא בספינה

133..... 2. "תבעתיה ההיא מטרוניתא"

136..... 3. המטרוניתא ויצר הרע

140..... 4. "בניכם אינם שלכם"

147..... ב. המטרונית המייעצת

147..... 1. בואו והפגינו בלילה

152..... 2. מטרוניתא ור' יהושע

153..... 3. המטרוניתא וקטיעא בר שלום

155..... ג. המטרוניתא המהללת

155..... 1. "בוצינא דנהורא"

157..... 2. והיו מלכים אמניך

158..... סיכום: המטרונה מרובת הפנים

161..... ד. מטרונת השיח בבבלי

162..... 1. בת הקיסר וליטרת הבשר

165..... 2. בת קיסר, קליאופטרה ותחיית המתים

165..... א. תשובתה של בת הקיסר

168	ב. קליאופטרה
169	ג. בין תוקפים לתומכים : קליאופטרה, בת הקיסר ואנטונינוס
170	3. בת הקיסר ור' יהושע בן חנניה
170	א. חכמה מפוארה בכלי מכוער
172	ב. אלוהיכם נגר הוא
179	4. בת קיסר ובן תמליון כסיפור מטאפורי
182	5. שאלתה של בלוריא
187	סיכום: כינוייה השונים של מטרונת השיח

189 חלק שלישי – מטרונה אשת המעשה

190	1. "מטרונה פדאתו – קווים לדמותה של "מטרונת המעשה"
191	א. בלוריה ה"תנאית" מול בלוריא ה"אמוראית"
194	ב. "אמרה" בספרות התנאית
195	2. הלני המלכה
199	3. איפרא הורמיז
200	א. איפרא הורמיז בסיפורי התלמוד הבבלי
207	ב. בין איפרא הורמיז למטרונה הארצישראלית
208	4. הנשים שהעשירו את ר' עקיבא
208	א. המטרוניתא
212	ב. אשת טורנוסרופוס

217 אפילוג: הזונה בכרכי הים

224 רשימת הקיצורים הביבליוגרפיים

242 נספח: סיפורי היסוד

I תקציר העבודה באנגלית